

Vår ref: TEA 5. februar 2018

Høring - Egen pensjonskonto mv.

Innledning og oppsummering

Det vises til høring – Egen pensjonskonto mv. Tekna avgir med dette sitt svar.

Tekna støtter departementets forslag om at arbeidstakere får rett til, men ikke plikt til, å opprette egen pensjonskonto for å samle både tidligere opptjente pensjonsrettigheter og pensjonsrettigheter under opptjening. Vi har imidlertid merknader når det gjelder utformingen av regelverket som det er redegjort for lenger ned i denne uttalelsen. I oppsummerende form:

- Vi er positive til innføring av pensjonskonto.
- Vi mener egen pensjonskonto ikke må føre til økt kostnadsansvar for arbeidstaker.
- Det bør gis aktivt samtykke av arbeidstaker før overføring av tidligere opptjening til egen pensjonskonto hos arbeidsgiver.
- Vi er negative til at arbeidsgiver har full styringsrett over investeringsalternativene for egen pensjonskonto (hos arbeidsgiver) når arbeidstaker dekker forvaltningskostnader for tidligere opptjening.
- Det bør vurderes om dagens marked med høyere priser i privatmarkedet for pensjonskapitalbevis enn i bedriftsmarkedet for innskuddspensjon bør overvåkes.
- Det bør åpnes for at arbeidstaker kan velge leverandør for en aktiv opptjening, men ikke før det er avklart at dette kan gjennomføres på en effektiv måte og uten at dette påfører arbeidstaker økte administrasjonskostnader.

Tekna støtter departementets forslag om å fjerne kravet om minst 12 måneders ansettelse for å få med seg opptjent pensjon videre. Vi mener dagens regel er sterkt urimelig. Den har som konsekvens at ansatte med korte arbeidsforhold ikke får pensjonsopptjening. Ved flere korte arbeidsforhold kan konsekvensen bli betydelig lavere pensjon. Med ett 11 måneders arbeidsforhold alene kan tapt pensjonskapital komme opp i 148 000 kroner pluss avkastning. Denne pensjonsopptjeningen vil etter dagens regelverk bli tilbakeført til arbeidsgiver. Det er på høy tid at regelen foreslås fjernet og at det ikke foreslås noe minstekrav til ansettelsestid.

Endringene som foreslås er begrenset til innskuddspensjonsloven. Det er varslet et tilsvarende arbeid med sikte på tilsvarende endringer i tjenestepensjonsloven. Tekna støtter dette. Vi mener tolv månedersregelen bør fjernes for tjenestepensjon generelt.

Sett i en større sammenheng mener vi forslaget om egen pensjonskonto er unødvendig begrensende. Egen pensjonskonto gjelder kun for spareordninger uten forsikringselement. Vi mener det burde vært arbeidet med bredere løsninger som også kunne inkludere livsvarige rettigheter bl.a. etter tjenestepensjonsloven og ny skattefavoredert pensjonssparing (ny IPS). Løsningen for egen pensjonskonto innebærer at kapital fra tidligere opptjening og aktiv opptjening holdes atskilt selv om de er samlet på samme konto. Da burde det være mulig å lage løsninger som la til rette for at flere pensjonsrettigheter kunne inkluderes på samme konto.

Nærmere om egen pensjonskonto

Det er stor utfordring i dag er at markedet for pensjonskapitalbevis ikke fungerer godt. Dette er en vurdering vi oppfatter at det er bred enighet om. Når arbeidsforhold avsluttes utstedes det et pensjonskapitalbevis for opptjent pensjonskapital fra innskuddsordningen. Dette medfører at arbeidstaker får hele kostnadsansvaret for videre administrasjon og forvaltning av pensjonskapitalen.

Prisene for forvaltning i privatmarkedet er høyere enn det arbeidsgivere betaler. De høye kostandene spiser av fremtidig pensjon. For at det skal bli tilstrekkelig konkurransen og lavere priser i markedet for pensjonskapitalbevis, må tilstrekkelig mange innehavere være aktive markedsaktører og flytte sitt bevis for å oppnå lavere priser. Dette skjer i for liten grad i dag.

Vi mener myndigheten har et ansvar for at det tilrettelegges for et velfungerende marked. Vi stiller spørsmål ved om dagens prismodeller med høyere priser i privatmarkedet generelt og lavere prosentvis forvaltningskostand jo mer kapital som forvaltes, bør endres gjennom regulering. Den enkeltes kapitalbeholdning forvaltes jo uansett slik at kapitalen inngår i en større portefølje.

Forslaget om egen pensjonskonto bygger på dagens markedssituasjon og prissetting i innskuddspensjonsmarkedet og kan bidra til samlet sett lavere kostander og høyere pensjon for gitt sparing. Egen pensjonskonto innebærer at pensjonskapitalbevis kan slås sammen med aktiv pensjonsopptjening hos arbeidsgiver. Det vil gi tilgang til arbeidsgivers fremforhandlede priser. Som overordnet system tror vi derfor egen pensjonskonto hos arbeidsgiver, med samling av både tidligere og aktiv opptjening, vil være en god løsning for de fleste og innebære lavere kostander og høyere pensjon.

Merknader til regelverket om egen pensjonskonto hos arbeidsgiver

Etter forslaget er det en premiss for egen pensjonskonto hos arbeidsgiver at arbeidsgiver har en pensjonsordning med individuelle konti for hver ansatt. Vi er ikke kjent med omfanget av innskuddspensjonsordninger som ikke innebærer at hver ansatt har en egen konto. Det gjelder trolig få ordninger. Omfanget burde fremgått av høringsnotatet. Det fremgår heller ikke om det en noen økonomiske insentiver for arbeidsgiver til ikke å opprette ordning med et kontosystem. Tekna mener dette bør kartlegges nærmere og at det bør vurderes å pålegge individuelle konti for innskuddspensjonsordninger. Vi mener det ikke kan være slik at arbeidsgiver gjennom sin utforming av innskuddspensjonsordningen kan blokkere rett til egen pensjonskonto.

Det er avgjørende for oss at arbeidstaker ikke får et økt kostnadsansvar som følge egen pensjonskonto. Vi støtter forslaget om at arbeidstaker selv må dekke forvaltningskostnadene for tidligere opptjening, som i dag, men at arbeidsgiver skal ta alle administrasjonskostnader.

Departementet foreslår at samling av all opptjening på egen pensjonskonto hos arbeidsgiver skal være hovedregelen. Tekna er skeptiske til at det foreslås passivt samtykke som virkemiddel. Vi mener det bør kreves aktivt samtykke. Dette har både en juridisk og kostnadmessig side. Tidligere opptjente rettigheter er juridisk sett individuelle rettigheter. Når det gjelder kostander er det mulig å få billig forvaltning som privatperson bl.a. gjennom investeringsvalg i et effektivt forvaltet passivt fond. For noen vil egen pensjonskonto hos arbeidsgiver derfor både kunne være begrensende og innebære økte kostander.

Det er derfor avgjørende at departementet, i sammenheng med passivt samtykke om sammenslåning, legger opp til reservasjonsrett og at sammenslåing kan angres på ethvert tidspunkt i form av at tidligere opptjening kan flyttes til en annen leverandør.

Det er også viktig med god informasjon om konsekvenser for at det skal være mulig for arbeidstaker å ta et kvalifisert valg til egen pensjonskonto.

Informasjonene må som minimum inneholde informasjon om hvilke rettigheter som eventuelt vil bli overført, individuelle konsekvenser når det gjelder muligheter for investeringsvalg hos arbeidsgiver og forvaltningskostnader ved ulike valg. Vi mener slik informasjon må gis ved hver ny ansettelse i en bedrift som har innskuddspensjon, i tråd med hva departementet antar må gjelde.

Vi antar at det må lages regler for informasjonsutveksling mellom leverandører i forbindelse med informasjon om og flytting av rettigheter. Avtalepartene her er den enkelte innehaver av pensjonskapitalbevis og ulike leverandører. Det er for Tekna et åpent spørsmål om informasjon om disse avtalene kan utveksles fritt uten aktivt samtykke fra den enkelte innehaver.

Tekna mener videre det bør vurderes i hvilken grad arbeidsgiver bør ha full styringsrett over investeringsalternativene for egen pensjonskonto hos arbeidsgiver, i alle fall for tidligere opptjent kapital der arbeidstaker tar alle forvaltningskostander. Dette er en problemstilling som ikke er omtalt i høringsnotatet. Vi mener det bør vurderes om og hvordan det kan åpnes for investeringsvalg som går utover de fondsløsninger som arbeidsgiver til enhver tid tilbyr gjennom sin leverandør.

Vi ser det som hensiktsmessig å unngå en situasjon der begrensede muligheter og/eller høye kostnader gjennom arbeidsgiver medfører at pensjonskonto blir uaktuelt for arbeidstaker. Utvidede investeringsmuligheter vil kunne øke omfanget av egen pensjonskonto, øke konkurransen og dermed legge press på forvaltningskostandene. Det kan imidlertid medføre økte administrasjonskostnader. Vi mener en her kan se på løsninger inspirert av den nye ordningen med aksjesparekonto.

Merknader til regelverket om egen pensjonskonto hos selvvalgt leverandør

Departementet ber om høringsinstansenes synspunkter om adgangen til å forvalte pensjonsmidlene hos en selvvalgt leverandør inntil videre bør begrenses til å gjelde den del av pensjonskapitalen som knytter seg til tidligere opptjening.

Tekna mener kompleksiteten i at arbeidstaker kan velge leverandør for en aktiv ordning (inkludert eventuelt tidligere opptjening) kan være større enn ved egen pensjonskonto hos arbeidsgiver. Dette er også påpekt i høringsnotatet. Tekna støtter adgangen til det. Men det bør ikke åpnes for det før det er avklart at dette kan gjennomføres på en effektiv måte og uten

at dette påfører arbeidstaker økte administrasjonskostnader. Behovet for en slik løsning bør for øvrig ses i sammenheng med eventuelt utvidede investeringsmuligheter ved egen pensjonskonto hos arbeidsgiver som vi mener bør vurderes, jf. forlag nevnt ovenfor.

Det bes også om synspunkter på om adgangen til å forvalte aktiv opptjening hos selvvalgt leverandør lovfestes, men først settes i verk på et senere tidspunkt.

Tekna mener det ikke har noen hensikt å lovfeste adgangen til å forvalte aktiv opptjening hos selvvalgt leverandør før det er avklart at dette kan gjennomføres på en kostnadseffektiv måte. Vi gir allikevel kommentarer til regelverket i denne uttalelsen.

For egen pensjonskonto hos annen leverandør enn arbeidsgivers, er det lagt opp til at arbeidsgiver dekker forvaltningskostnader for aktiv opptjening på en slik måte at valg om annen leverandør er kostandsnøytralt for arbeidsgiver. Tekna mener det er helt avgjørende at arbeidsgiver dekker forvaltningskostnader for aktiv opptjening for at denne løsningen skal være aktuell.

Det er imidlertid uklart hvordan dette skal virke i praksis. Det er foreslått «etter samme sats som arbeidsgiver betaler i den kollektive ordningen». I lovutkastet står det «samme pristariff». Vi mener det må klargjøres hvilken konkret kostandssats som vil ligge til grunn for arbeidsgivers kostnadsdekning, i den grad dette varierer med investeringsvalg hos arbeidsgiver. Videre må denne satsen fremgå eksplisitt når det informeres om rett til selvvalgt leverandør. Vi mener informasjon om en slik rett må gis ved ansettelse og da i sammenheng med informasjon om overføring av tidligere opptjening til pensjonskonto hos arbeidsgiver.

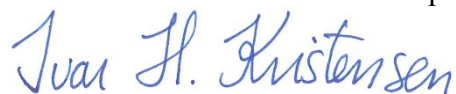
Tekna støtter departementets forslag om at arbeidstaker når som helst skal kunne flytte midlene fra en pensjonskonto hos en selvvalgt leverandør til enten egen pensjonskonto hos arbeidsgiver eller en annen selvvalgt leverandør. Dette er en avgjørende forutsetning for at løsningen skal være aktuell.

Departementet antar at det mest hensiktsmessige vil være at arbeidstaker som har valgt egen leverandør, kan få senere opptjent pensjonskapital overført til konto hos den selvvalgte leverandøren, med mindre arbeidstaker gir beskjed om at han eller hun ikke ønsker dette.

Tekna støtter dette, og legger til grunn at dette vil være gjennomførbart i praksis sett i sammenheng med det informasjonsbehovet som uansett må etableres for håndtering av egen pensjonskonto og nødvendige systemer for informasjonsutveksling. En ny arbeidsgiver må uansett innhente informasjon om eksisterende rettigheter ifm. mulig samling hos denne arbeidsgiveren. Vi antar at informasjon om at det er ny aktiv opptjening som flyttes og ikke omvendt vil kunne inngå i denne informasjonsutvekslingen.

Med vennlig hilsen

Tekna – Teknisk – naturvitenskapelig forening

Ivar Horneland Kristensen
generalsekretær